

Ympäristöministeriö

LAUSUNTO LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI RAKENNUKSEN ESTEETTÖMYYDESTÄ

Oulun kaupungin vammaisneuvosto toteaa seuraavaa:

Yleistä

- ✓ YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimuksen yhdenvertaisuusperiaate ei toteudu asetuksen soveltamisalan rajauksen vuoksi. Sopimuksen 19. artiklaan mukaan vammaisilla on oikeus valita asuinpaikkansa. Soveltamisalan rajoitus kaventaa tätä em. oikeutta.
- ✓ Asetuksen tulisi koskea kokonaisuudessaan myös omakoti- ja rivitaloja. Tämä varmistaisi sen, että ihmiset voivat asua omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Suomessa väestö vanhenee kovaa vauhtia, joten siksi tarvitaan paljon uusia esteettömiä asuntoja. Tämän vuoksi esteettömyysvaatimusten lieventämiseen ei ole perusteita. Esteetön uusrakentaminen ei ole merkittävästi kalliimpaa kuin tavanomainen rakentaminen. Esteellisen rakennuksen muuttaminen esteettömäksi jälkikäteen sen sijaan tulee usein todella kalliiksi.
- ✓ Aistivammaiset (kuulo- ja näkövammaiset) ja ikäihmiset on tässä asetusluonnoksessa unohdettu lähes kokonaan. Heikin tarvitsevat esteettömyyttä parantavia ratkaisuja. Hyvä valaistus ja tarpeeksi suuret kontrastierot ovat välttämättömiä näkövammaiselle henkilölle ja heikkonäköisille ikäihmisille, esim. sisäänkäynnissä. Hyvä akustiikka on välttämätön kuulovammaisille henkilöille ja ns. ikäkuuloisille ikäihmisille, jotta he kuulevat kotonaan mahdollisimman hyvin. Kehitysvammaisten ja neurologisesti vammaisten erityistarpeita ei ole huomioitu asetusluonnoksessa millään tavalla.
- ✓ Puhdas sisäilma on myös tärkeä asia esteettömyyden toteutumisen kannalta.
- ✓ Asetuksen tulee olla selkeä ja ymmärrettävä. Tämä tarkoittaa sitä, että se ei ole tulkinnanvarainen, ts. lainkäyttäjän ei tarvitse tulkita asetuksen normeja. Tulkinnanvaraiset normit johtavat siihen, että rakentajat ja kunnat tulkitsevat asetuksen säännöksiä eri tavalla, mikä on oikeusturvan ja yhdenvertaisuuden kannalta suuri epäkohta. Oulun kaupunki on julkaissut esteettömyysohjeen osoitteessa <http://www.ouka.fi/oulu/rakennusvalvonta/esteettomyysohjeistus>
- ✓ Asetuksen määräysten rikkomista tai noudattamatta jättämistä ei ole sanktioitu millään tavalla. Sen noudattaminen on siis vapaaehtoista. Kunnan rakennusvalvonnalla tulisi olla käytössään tehokkaita keinoja, joilla asetuksessa annettujen säädösten noudattamista voitaisiin tehokkaasti valvoa.

2 §

- ✓ Rivi- ja kerrostaloissa tulee olla 1 LE-paikka ensimmäisistä 15 pysäköintipaikkaa kohti ja 2 LE-paikkaa jokaista 50 pysäköintipaikkaa kohti. Parkkihalleista tulee olla esteetön pääsy jokaiseen asuinkerrokseen. (Rakenteellinen pysäköinti).

3 §

- ✓ Sisäänkäynnin tulee olla helposti havaittava, esim. ovipuhelin, ovisummeri, lukitus ja ovenavauspainike on sijoitettava niin, että kaikki vammaiset ja ikäihmiset pystyvät käyttämään sitä riippumatta siitä, mikä vamma hänellä on.
- ✓ Kynnyksen ja siihen välittömästi liittyvien luiskausrakenteiden kokonaiskorkeus saa olla enintään 20 mm.

4 §

- ✓ Saunan oven leveys tulee olla myös 800 mm, sillä sauna on tärkeä osa suomalaista kulttuuria.
- ✓ Erityistason esteettömissä kohteissa on oltava sähköovet. Niiden tulee avautua sivulle.

5 §

- ✓ Käytävän leveys tulee olla vähintään 1500 mm; rakennusten luonteen niin vaatiessa leveyden tulee olla suurempi.
- ✓ Kaikissa talotyypeissä tulee olla selviytymisen kannalta tarpeelliset tilat. Niiden tulee olla helposti muutettavissa esteettömiksi tarpeen vaatiessa. Tämä tarkoittaa selviytymiskerroksen määrittämistä suunnitteluvaiheessa.

7 §

- ✓ Luiskan vapaa leveys tulee olla vähintään 900 mm, ja sen kaltevuus saa olla enintään 5 % / 1:20. Niissä tulee olla käsijohteet molemmiin puoliin, joiden tulee jatkaa 300 mm luiskan alkamisen ja päättymisen jälkeen. Käsijohteiden muoto ja mitoitus on määriteltävä asetuksessa. Ulkona olevan luiskan alku- ja loppukohta tulee olla helposti havaittavissa. Se mahdollistetaan riittäväällä häikäisemättömällä valaistuksella ja kontrastilla. Liukkauden torjunnasta tulee huolehtia asianmukaisella talvi kunnossapidolla.

8 §

- ✓ Hissin korin tulee olla 1400 mm leveä ja 1400 mm syvä. Hissin hallintalaitteiden tulee olla helposti havaittavia, jotta kaikki vammaiset ja ikäihmiset pystyvät käyttämään sitä riippumatta siitä, mikä vamma hänellä on. Hissit on myös varustettava pistekirjoituksella. Hissin tulisi antaa ääneen ohjeita esim. siitä, missä kerroksessa hissi kulloinkin on.
- ✓ Asuinrakennuksissakin suositellaan SFS-EN81-70 mukaista hissin varustetasoa. (esteetön hissi)

11 § ja 12 §

- ✓ Kaikilla työpaikoilla tulee olla esteettömät sosiaalitilat.
- ✓ Inva-WC:n tulee olla turvallinen. Siinä tulee olla wc-istuimen käsituet ja liikkumista helpottavia kaiteita. Inva-wc:n kalusteet tulee asentaa niin, ettei synny kosteusvaurioita. Inva-wc tulee varustaa hälytinjärjestelmällä.

12 §

- ✓ Uimahallien, kylpylöiden ja hotellien pukeutumis- ja pesutilojen tulee olla sellaisia, että eri sukupuolta oleva avustaja voi auttaa vammaista henkilöä peseytymisessä ja pukeutumisessa.

13 §

- ✓ Esteettömyysvaatimuksien lieventämiselle opiskelija-asuntojen osalta ei ole mitään perusteita. Tämä soveltamisalan rajoitus rikkoo YK:n vammaissopimusta ja Suomen yhdenvertaisuuslain syrjintäkieltoa. Tämä lievennys syrjii yksiselitteisesti vammaisia henkilöitä. Lisäksi opiskelija-asuntojen käyttötarkoitus voi muuttua vammaisille tai vanhuksille tarkoitetuiksi asunnoiksi, jolloin asuntoihin joudutaan tekemään kalliita remontteja esteettömyyden saavuttamiseksi.
- ✓ Asunnon muuttaminen esteettömäksi ei ole aina mahdollista.

15 §

- ✓ Vammaisille tarkoitetut hotellihuoneet on varustettava hälytinjärjestelmällä.

Oulussa 12.8.2016

Riku Syrjälä, asiantuntijasihteeri / Oulun kaupungin vammaisneuvosto